

TEMPUS

(Trans-European Mobility Scheme for University Studies)

Milyen célt tűzött ki az Európai Közösség?

A Közösség az egységes piac megteremtése révén kíván ismét a világ fejlődésének élvonalába kerülni - megőrizve az európai kultúra értékeit és sokszínűségét.

Milyen előnyei vannak az egységes piacnak?

Egy régió fejlődésének, versenyképességének alapvető feltétele, hogy ott és akkor álljon rendelkezésre a szükséges erőforrás, ahol és amikor annak leghatékonyabb felhasználására lehetőség nyílik. *Ez a feltétel a tőke, az áruk, a szolgáltatások, valamint a munkaerő és a szaktudás szabad áramlása révén valósítható meg.*

Mi a felsőoktatás szerepe az egységes piac létrejöttében?

A legnehezebb, de talán a legfontosabb feladat a munkaerő és a szaktudás szabad áramlását segítő európai *identitástudat kialakítása, a nyelvi és a kulturális akadályok eltávolítása*. Erre elsősorban a fiatalok körében és ezek közül is a társadalom fejlődésére később legnagyobb hatást gyakorló *egyetemisták, főiskolások* körében van szükség és lehetőség. A felsőoktatás a hosszú távon ható integrációs folyamatok legfontosabb bázisává vált.

Milyen módszerekkel segíti az Európai Közösség e cél megvalósítását?

A Közösség országaira kiterjedő nagy hatású programok, az ERASMUS, a COMETT, újabban a LINGUA segítik e cél elérését. Az ERASMUS főként az egyetemközi együttműködés, a diák- és tanárcsere előmozdításával, a COMETT az egyetem-vállalat nemzetközi együttműködés támogatásával, a LINGUA pedig a nyelvoktatás fejlesztésével.

Mi a PHARE program?

E program Lengyelország és Magyarország gazdaságának fejlesztését, a fejlett és integrálódó Európához való felzárkózását szolgálja a 24 fejlett ország (a 24-ek) által rendelkezésre bocsátandó 600 m.ECU (1 ECU = 1,2 USD) támogatás célszerű felhasználásával. Ennek fele az Európai Közösségtől (EK) származik.

Mi a TEMPUS?

A TEMPUS a PHARE program keretében előirányzott EK hozzájáruláson alapuló, Lengyelország és Magyarország *felsőoktatásának fejlesztését* szolgáló támogatási forma.

A TEMPUS miben különbözik az ERASMUS vagy a COMETT programtól?

A három program célja különböző, bár az alkalmazott módszerek tekintetében sok a hasonlóság. A TEMPUS is elősegíti a "Fit for Europe" értelmiség kiképzését, az európai identitástudat kialakulását, azonban elsődleges célja egyetemeink megújulásának, fejlődésének és az európai felsőoktatás rendszerébe való beilleszkedésének elősegítése a nemzetközi együttműködés támogatásával és anyagi erőforrások rendelkezésre bocsátásával. (Az "Egyetemek" az ERASMUS program szóhasználatának megfelelően a főiskolákat is jelentik.)

Milyen kapcsolata van a TEMPUS-nak más felsőoktatási nemzetközi együttműködési programokkal (pl. a 24-ek EK-n kívüli országainak programjával)?

A TEMPUS vállalja, hogy az átfedések és ismétlődések elkerülése érdekében ezeket is koordinálja. Másrészt a TEMPUS felkészíti felsőoktatásunkat az EK országok felsőoktatási programjaihoz (ERASMUS, COMETT stb.) való későbbi csatlakozásra.

Milyen módon lehet a hallgató- és oktatócsere a felsőoktatási reform eszköze?

A TEMPUS legfontosabb részprogramjai, a felsőoktatási reformot (oktatási struktúra-, tanterv-, tananyag- és oktatási módszerfejlesztést) támogató Joint European Project-ek (JEP) legalább egy kelet-közép-európai és legalább két különböző EK országbeli egyetem, vállalat, intézmény együttműködését irányozzák elő. Azon hallgatói részképzések, vendégoktató cserék kapnak elsősorban támogatást, amelyekre valamely JEP keretében kerül sor.

A TEMPUS a két EK-n belüli intézmény előírásával a Közösségen belüli felsőoktatási együttműködést is támogatja-e?

Igen. Nekünk pedig arra kell törekedni, hogy a kelet-nyugat együttműködés mellett az *észak-dél együttműködéseket is ösztönözzük* a TEMPUS keretében - egyelőre lengyel egyetemekkel, de a TEMPUS várható kiterjesztése esetén (először feltehetőleg Csehország csatlakozik) más környező országok egyetemeivel is.

Várható-e, hogy nemcsak a mi hallgatóink, oktatóink utaznak ki, de hozzánk is jönnek külföldi egyetemekről?

Éppen az lenne az alapvető cél, hogy beilleszkedjünk a fejlett Európa egyre intenzívebben együttműködő felsőoktatási rendszerébe. Ennek pedig az lesz a mércéje, hogy hányan jönnek egyeteminkre részképzésre, vendégtanárnak. Ehhez át kell vennünk azon alapelveket, strukturális elemeket, módszereket, amelyeket nálunk fejlettebb országokban általánosan és sikeresen alkalmaznak, és általánossá kell tenni a magyar nyelvű képzés mellett az idegen nyelven folyó oktatást.

A TEMPUS csak mobilitási ösztöndíjakat, támogatásokat tartalmaz?

Nem. A rendelkezésre álló összeg (3 évre Lengyelország és hazánk részvétele számára 107 m.ECU - ami kb. 7 milliárd Ft-nak felel meg - ebből 1990-re 20 m. ECU) lehetővé teszi még eszközök, műszerek, könyvek stb. vásárlását a JEP-ek keretében, nyelvtanfolyamok finanszírozását, valamint nemzetközi szervezetek tagdíjainak fizetését, felsőoktatási kutatások végzését, az eredmények publikálását és más, a cél elérését elősegítő tevékenységek támogatását is.

Milyen arányban oszlik meg a támogatás a két ország között?

Ez nincs eldöntve. Az arány nyilvánvalóan attól is függ, hogy az egyes országok felsőoktatása milyen aktív, milyen mértékben kész a modernizálásra és milyenek az együttműködés feltételei. Ezért is fontos minél hamarabb és minél intenzívebben elkezdeni a felkészülést a programban való részvételre.

Mikor indul a program és meddig tart?

A TEMPUS programról 1990 május 7-én hoz végleges döntést az EK Miniszteri Tanácsa. Csaknem biztos azonban, hogy az EK Bizottság 1990. január 24-i támogató döntése után a végső döntés is kedvező lesz. A program az 1990-91. tanévben indul, a kísérleti szakasz kétéves lesz, a teljes programot öt évre tervezik. Az első pályázatainkat várhatóan 1990 őszén bírálják el. Olyan projektek kidolgozására kell törekedni, amelyek több éven át segítik az egyetem átalakulását, fejlődését, és hosszú távú együttműködéseket alapoznak meg.

Hogyan irányítják a TEMPUS programot?

A program irányítására valószínűleg az Európai Kulturális Alapítványhoz tartozó ERASMUS Iroda kap megbízást - hasznosítva az ERASMUS program szervezésénél szerzett tapasztalatokat. Lengyelországban és hazánkban TEMPUS iroda segíti a program megvalósítását. Hazánkban a Rektori Konferencia Nemzetközi Bizottsága kapta meg a feladatot, hogy előkészítse a program végrehajtását.

Milyen rövid távú feladataink vannak?

Intézményeinknek meg kell határozniuk azon fejlesztési célokat, amelyek megvalósítása a képzést a követelményrendszer, a prioritások és módszerek tekintetében közelíti a fejlett ipari országok képzéséhez. Fel kell újítani, ill. bővíteni kell a kapcsolatokat az EK tagországok egyetemeivel, meg kell találni azon külföldi egyetemeket, vállalatokat és intézményeket, amelyekkel együttműködve a célok megvalósíthatók. Föl kell mérnünk és fejlesztenünk kell a diák- és tanár-cserék nyelvi feltételeit, az infrastrukturális feltételeket. A TEMPUS-ban részt venni kívánó hallgatók számára a legfontosabb feladat a nyelvtanulás és a színvonalas szakmai, tanulmányi munka.

Milyen módon jut el az információ az egyes intézményekhez?

Az Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program keretében kialakított hálózatra alapozva létre kell hozni egy olyan számítógépes információs hálózatot, amelybe minden felsőoktatási intézményünk bekapcsolódik. Egyetemi városainkban és nagyobb egyetemeinken a meglévő kapacitásokra és a hallgatók öntevékenységére is alapozva a TEMPUS program szervezésével, koordinálásával foglalkozó irodák alakulhatnak ki.

Mikor és hogyan igényelhető TEMPUS támogatás?

A TEMPUS az év második felében indul. Addig főleg, sőt kifejezetten hátrányos lenne bármilyen pályázat elküldése valamely EK szervezethez. A tervek szerint megfelelő formanyomtatványok készülnek a pályázatokhoz, amelyek egy magyarországi irodán keresztül jutnak el a döntéseket meghozó, feltehetőleg Brüsszelben létesítendő TEMPUS irodához.

Hova lehet fordulni a kérdésekkel, javaslatokkal?

Valamennyi felsőoktatási intézményben megbízást kapnak oktatók a TEMPUS program előkészítésének koordinálására. A Rektori Konferencia Nemzetközi Bizottsága létrehozott egy előkészítő csoportot, amellyel az alábbi címen lehet kapcsolatba lépni:

Dr. LaJos Tamás
Ts-4/2 Programiroda
1066 Budapest, Dessewffy u. 9.

Bendik József; Végvári Imre
Ts-4/2 Programiroda
1066 Budapest, Dessewffy u.9.
Telefon: 1316-385